

EXPUNERE DE MOTIVE

Sondaje recente arată că România se află pe primul loc în Europa sub aspectul religiozității, Biserica fiind instituția în care românii au cea mai mare încredere.

Deși Biserica joacă un rol determinant în societatea românească, constituind un pilon al solidarității sociale, cadrul normativ în vigoare care reglementează activitatea cultelor religioase, respectiv Decretul nr. 177/1948, cu modificările și completările ulterioare, nu mai corespunde cerințelor actuale ale societății, multe dintre dispoziții fiind căzute în desuetudine și inaplicabile.

Din acest motiv, politica statului român față de culte a avut adesea caracter conjunctural și arbitrar, fapt ce a creat nemulțumiri și tensiuni în rândul cultelor și la nivelul întregii societăți.

La mai bine de 15 ani de la căderea regimului comunist, România nu are o reglementare privitoare la libertatea religioasă, conformă cu Constituția României, republicată, cu convențiile, acordurile și tratatele internaționale la care România este parte și cu noile realități sociale și religioase.

Deși voința politică nu a lipsit, toate guvernările din 1990 până în prezent nu au izbândit în acest demers, întrucât atât așteptările cultelor, cât și ale opiniei publice interne și internaționale, au fost deosebit de mari și, în unele aspecte, divergente.

Pentru a reflecta în mod corespunzător realitățile social-religioase din România existente în această perioadă, este necesară și obligatorie adoptarea unei noi reglementări care să aducă o înnoire, o clarificare și un element de unitate pentru texte legale în vigoare privitoare la aspecte ale vieții și activității cultelor religioase, inclusiv la relația statului cu cultele.

În conformitate cu prevederile art. 29 din Constituția României, republicată, libertatea credințelor religioase nu poate fi îngrădită sub nici o formă. Cultele religioase sunt libere și se organizează potrivit statutelor proprii, în condițiile legii, cultele religioase fiind, de asemenea, autonome față de stat și se bucură de sprijinul acestuia.

Potrivit art. 73 alin. (3) lit. s) din Constituție, regimul general al cultelor se reglementează prin lege organică.

Noua lege va asigura coroborarea cadrului legislativ general privind înființarea, organizarea și activitatea structurilor religioase cu dispozițiile Constituției, astfel cum a fost modificată și completată în anul 2003, precum și detalierea anumitor domenii (de exemplu: învățământul confesional).

În perspectiva integrării europene, în România este necesar să se adopte o lege care să reglementeze regimul cultelor și al comunităților religioase în conformitate cu normele similare din state ale Uniunii Europene și cu realitățile interne specifice.

Conceptul esențial al noului act normativ este acela de libertate religioasă, așa cum este ea consacrată în actele, convențiile și tratatele internaționale referitoare la protecția drepturilor fundamentale ale omului la care România este parte.

Libertatea religioasă este reglementată în proiectul de lege în corelare cu exprimarea consacrată de textele convențiilor și tratatelor internaționale privitoare la drepturile fundamentale ale omului. S-au avut în vedere, cu precădere, textele art. 9 - 11 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art. 18 - 20 și 26 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, art. 13 din Pactul internațional privitor la drepturile economice, sociale și culturale, art. 18 din Pactul internațional privitor la drepturile civile și politice, Declarația Adunării

Generale a Organizației Națiunilor Unite privind eliminarea tuturor formelor de intoleranță și de discriminare.

Premisa de bază a relației statului român cu cultele este aceea de recunoaștere a rolului spiritual, educațional, social-caritativ, cultural și de parteneri sociali al cultelor, precum și a statutului acestora de factori ai păcii sociale.

Fundamentele noilor raporturi între statul român și organizațiile religioase sunt autonomia acestora, neutralitatea, echidistanța și nediscriminarea statului față de ele, precum și colaborarea statului și cultelor în domeniile de interes comun.

Ca garant al drepturilor fundamentale ale omului, între care la loc de frunte este cel al libertății religioase, statul trebuie să sprijine bisericile în îndeplinirea menirii lor, ceea ce presupune un sprijin constant pe care instituțiile statului trebuie să îl acorde acestora, fără discriminări. Prin noua lege se urmărește și stabilirea principiilor de bază ale sprijinului oferit de stat cultelor, în considerarea utilității publice a acestora.

În cadrul libertății religioase, dreptul la liberă asociere are un conținut larg și generos, statul protejând atât grupările religioase, ai căror membri nu consideră necesar să exercite libertatea lor în cadrul unei structuri cu personalitate juridică, cât și structurile religioase cu personalitate juridică, asociațiile religioase și cultele.

Acest sistem cu două trepte în materia reglementării statutului juridic al organizațiilor religioase cu personalitate juridică este specific unui număr mare de state din Uniunea Europeană (Germania, Italia, Spania, Portugalia etc.).

Conform proiectului de lege, calitatea de cult poate fi recunoscută de stat, prin hotărâre a Guvernului, asociațiilor religioase care, prin activitatea și numărul lor de membri, și-au dovedit stabilitatea, durabilitatea și utilitatea publică.

La cererea cultelor și în dorința reluării unei vechi și benefice tradiții, legea face referire generică și la învățământul confesional, modalitatea prin care cultele se implică în mod efectiv în procesul educațional din România.

Totodată legea reînființează Secretariatul de Stat pentru Culte ca organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, în subordinea Guvernului, care elaborează și asigură aplicarea strategiei și politicilor în domeniul cultelor, instituție ce a funcționat foarte eficient astfel în perioada 1990-2000, când a fost comasată în cadrul ministerului Culturii și Cultelor.

Experiența celor patru ani de funcționare a Ministerului Culturii și Cultelor a dovedit că măsura comasării celor două structuri nu a fost o soluție inspirată, generând o serie de dificultăți și disfuncționalități, precum și o scădere a autorității organului de stat cu atribuții în domeniul cultelor.

Pe de altă parte majoritatea cultelor a criticat măsura din anul 2001, apreciind-o ca o dovadă a diminuării atenției acordată de stat problematicii religioase.

Textul proiectului de lege este și o manifestare a consensului reprezentanților cultelor recunoscute în prezent în România, care au participat alături de cei ai altor structuri publice sau private interesate la dezbaterile organizate de Ministerul Culturii și Cultelor.

Prin Hotărârea nr. 24 din 28 decembrie 2004, Parlamentul României a acordat încredere Guvernului pentru realizarea Programului de guvernare pe perioada 2005-2008, prevăzut în anexă la hotărârea citată.

Potrivit Programului asumat și aprobat, principiile fundamentale pe care se vor întemeia și dezvolta acțiunile Guvernului României în domeniul politicilor față de cultele religioase vor avea în vedere și adoptarea legislației privind dezvoltarea vieții religioase în țara noastră.

Față de cele prezentate a fost elaborat proiectul de Lege alăturat, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare, cu procedura de urgență prevăzută de art.76 alin.(3) din Constituția României, republicată.

PRIM – MINISTRU

Handwritten signature of Călin Popescu-Tăriceanu in black ink, written over a faint circular official stamp.

CĂLIN POPESCU-TĂRICEANU